

Kyykkäkisan säännöt

Eräs ehdotus

Koska kyykkäkisan harrastus on osoittanut elpymisen merkkejä, on ollut paikallaan laatia ehdotus yhtenäisiksi säännöiksi. Nämä ehdotettavat säännöt eivät liene kaikille parhaat mahdolliset, koska ovat syntyneet yhdistelyn tuloksena. Aineksia näihin on otettu Koti-Karjalan kaikilta kulmilta. Tekijät — jäsenoimikunnan K. Pamilo, B. Karppela (muokkaaja) sekä asiantuntijat S. Paavela, M. Parosalmi, A. Kurkimo ja Pekka Mirola — toivovat, että ne kuitenkin täyttävivät olemassa olevan aukon.

§ 1 — mitä ymmärretään kyykkäkisalla.

Kyykkäkisalla tässä tarkoitetaan urheilumuotoa, jota muinoin ja ainakin 1800 ja vieläpä 1900—1910 luvullakin harrastettiin Aunuksen-, Laatokan- ja Vienan-Karjalan melkeinpä kaikissa kylissä kesän pyhinä ja muina joutohetkinä. Paikkakunnasta riippuen tätä urheilumuotoa kutsuttiin kuri-, kryyha-, kollöi- ja kyykkäkisaksi. Tämä kisa oli tunnettu myös Inkerissä ja Virossa (mm. Saarenmaalla) sekä Pohjois-Venäjällä. Kaikenikäiset uroot harrastivat sitä varsin voimaperäisesti. Kalevalan Laulumailta nimisessä kirjassa, jossa I. K. Inha selostaa Vienan matkaa vuodelta 1894, annetaan yksityiskohtainen selostus tästä kisasta Luvajärven kylästä. Valokuvat ovat vallan mainioita.

§ 2 — rajat.

Kullakin osapuolella on oma neliö, kona, joiden kaikki sivut, tserit, ovat 4 metriä ja näitten etäisyys toisistaan 10 metriä, ellei toisin sovi.

§ 3 — välineet.

Kyykät sahataan pyöreästä puusta ja on niiden pituus noin 10 ja paksuus 5—7 cm. Sauvat eli puolikat sahataan pyöreästä puusta 75—85 cm pituisiksi ja 5—7 cm paksuiksi. Molempia päitä on lupa vestää ja sauvan keskikohta saa olla paksumpi. Parhaat kyykät ja sauvat saadaan vanhoista aisoista.

§ 4 — peli.

Pienin mahdollinen joukkue on 1 + 1, mutta virallisissa otteluissa suositellaan 4—8 miehen joukkueita.

Miestä kohden käytetään pelissä 3—5 kyykkäparia ja asetetaan ne yleensä konan eturajalle yhteen rivin 2 päällekkäin tasaisin etäisyyksin. Harjoituspeleissä kyykät voidaan asettaa muullakin tapaa. Kunkin pelaajan on vuorollaan heitettävä 2 sauva. Sauvoista pidetään lukua.

Takarajan tserin keskelle suositellaan asetetta-

Ensimmäisen luokan urheilija Kalevalan piirissä on Jyskyjärveltä kotoisin oleva neitokainen Ljudmila Lukina. Hän on kahtena vuotena peräkkäin valloittanut tasavallan hiihtomestarin nimen maaseutunuorison sarjassa. (Karjalan Heimolehden toimituksen lisäys: Totuus lehdestä saattaa todeta, että karjalaisten nimet esiintyvät yleensä venäläisessä muodossa. Tämän lehden saaman tiedon mukaan oli Helsingissä pidetyssä Olympiakisoissa venäläisten osanottajien joukossa ollut pari karjalaistakin, joista ei kuitenkaan ole tarkempia tietoja).

Tapautui omassa piirissämme

Kuolleita

— Nilsian Rovastilassa kuoli heinäkuun 20 p:nä *Feodor Mihailanpoika Nikolajeff*. Vainaja oli syntynyt vuonna 1884 Aunuksessa. Nikolajeffien talo oli silloisissa oloissa huomattavan suuri. Feodor Nikolajeff joutui paikkakunnallaan moniin kunnallisiin luottamustehtäviin. Hän suoritti asevelvollisuutensa tsaarin armeijassa ja sodan aikana kohosi upseeriasteille. Osallistui myös Karjalan vapautuspyrintöihin.

— Turussa elokuun 18 p:nä kuoli *Vanja Tallas*. Hän oli Suojärven kuikkaniemeläisen Trofimoff suvun jälkeläinen. Vainaja syntyi 14. 7. 1876, toimi maanviljelijänä ja kauppihana, mutta parhaiten hänet tunnettiin kalevalaisena kanteleensoittajana. Hän oli pidetty esiintyjä kalevalaisissa ja karjalaisissa juhlissa.

— Lohjalla kuoli t.k. 15 p:nä pitkän sairauden murtamana kauppias Nikolai *Kotiranta*. Hän oli syntynyt Kiestingissä ja oli aikanaan ottanut innokkaasti osaa kotiseutunsa vapauspyrkimykseen.

vaksi erikoinen aloituskyykä ja on pelin alussa lyötävä sitä oman konan takarajan takaa niin kauan, kunnes se vierii konan ulkopuolelle. Sen jälkeen joukkueen miehet siirtyvät lyömään (oman) eturajan tserin takaa.

Kyykkää, joka lyönnin takia jää tserille, sen sisä tai ulkoreunalle, sanotaan »papiksi» ja se heti lyönnin jälkeen pannaan rajalle pystyyn. »Pappia» lyödään tavalliseen tapaan, mutta sen kentälle jäämisestä ei menetetä »selkie».

Voittajapuoli on se, joka ensimmäisenä lyö oman konan kyykät rajan ulkopuolelle, taakse tai sivuun. Vastapuoli saa lyödä siksi, kunnes lyötyjen sauvojen luku on sama (esim. 40 = 40). Otteluissa voidaan tulokset arvioida myös pistein. Häviöpisteitä lasketaan tällöin seuraavasti: pystyyn jääneestä kyykästä 3, kaadetusta kyykästä ja papista 2 sekä sauvahäviöstä 1 piste.

Jos pelataan selistä, on siitä sovittava. Häviön jälkeen asetetaan kyykät entiseen asetelmaan. Voittajan joukkueesta kukin vuorollaan heittää sauvaansa (yhden) tavalliseen tapaan mutta ei seisten vaan vastapelaajan selästä. Selänantaja kumartuu ja nojaa (toisen) sauvan varaan. Lyönnin aikana hänellä on oikeus kääntää ruumiinsa peräosaa oikealle tai vasemmalle, mutta sallittava selänottajan nousta selkäänsä häiritsemättä. Jos »aloituskyykä» saadaan jonkun pelaajan ansiosta ulos, on kierrosta jatkettava siksi, kunnes yksikään kyykkä ei mene rajan yli yhden lyöntivuoron aikana. Kaikki selkierroksen lyönnit suoritetaan taaimmaisen tserin takaa.

Pelin aloituksen ja puolen valitsee se joukkue, jonka kapteeni voittaa arvonnalla.

Toimituksen huomautus: Tserillä Vienan Karjalassa tarkoitetaan keskustaa.

— Repolasta kotoisin oleva kauppias Pekka *Homanen* kuoli Helsingissä Kirurgisessa sairaalassa tämän kuun 22 p:nä ankaran taudin muramana. Lähemmin lehtemme ensi numerossa.

Karjalaisten merkkipäiviä

— 60 VUOTTA täytti apteekkari *Ville Helve* Sysmässä elokuun 31 p:nä. Hän on syntynyt Sortavalan Sinilässä. Värttilän apteekkioukudet sai v. 1920 ja toimi siellä talvisotaan saakka. Apt. Helve on kirjoitellut ahkerasti alansa asioista ja lisäksi hän on julkaissut sikermän aunukselaisia kansanlauluja sekä kuvauksen saaristolaiselämästä, v.m. Mantsinsaaren murteella.

— 50 VUOTTA täyttää *Nadja Timonen* 30. 9. 1952 kotonaan Veitsiluodossa. Rouva Timonen on syntynyt Aunuksen-Karjalan Tiutian kylässä. Hän on tunnettu hyvien karjalaisten leivonnaisten, piiraitten, sultsinain, kalittain, skantsain, paistaja ja karjalaisen vieraanvaraisuuden vaalija.

KIHLAUKSENSA ovat julkaisseet agronomi *Aarne Husu* ja lääket.lis. *Martta Rotko*.

Karjalaisia opiskelijoita korkeakouluihin

— *Jaakko Tuttujev* on hyväksytty Teknillisen korkeakoulun rakennusinsinööriolosastolle.

— *Vilho Oksiala* on hyväksytty kauppa- ja kauppakorkeakouluun.

— *Eudoksia Marttina* on hyväksytty Helsingin Yliopiston farmasian oppilaaiksi.

ONL:n kesäleiri Keiteleen hiekassa

Kaikkiaan 498 henkilöä osallistui Ortodoksisen Nuorten Liiton leiripäiviin, joita vietettiin kesäkuun 26 ja heinäkuun 6 päivän välisenä aikana. Tästä määrästä nuorisoon kuuluvia oli yli 300. Leirin suurjuhlaan oli saapunut noin 3 000 henkeä huolimatta sattuneesta linja-autolakosta. Muusta leirin toiminnasta mainittakoon, että kerhonjohtajakursseihin osallistui 123 henkeä, kristinoppikouluun 162, uskonopettajakursseihin 12. Leirillä oli 17 partiolaista, joiden johtajana toimi Alvi Heutsonen. Partiolaisten uotoiolla järjestämisessä avustivat Ortodoksisen Ylioppilaiden Liiton jäsenet puheenjohtajansa Viktor Railaksen johdolla.

Jäsentoimikunnan ensimmäinen syyskokous

Pidettiin seuran huoneustossa 3. 9. 52. Johtokuntaan valitun tuomari Aleksin Lahelman tilalle valittiin prokuristi Mikko Harrela. Keskusteltiin kyykkäkatselmuksesta ja syyspuosnikasta.

Nimimerkin pikkupala

Kun Suojärven rautatie — raudatorogu — valmistui ilmestyi sinne tietenkin jos minkä-

läistä sivistyksenlevittäjää. Levisi pian tieto, että Suvilahteen perustettiin oikein »elävät kuvat». Syrjäkylästä, mistä lie ollut, Pesha lipo Misha, vanhahko starikka, meni tuotakin kummaa katsomaan. Tuli järilleh vatsa kipeänä. No mitäpä osutettih niis elävis kuvis. Monen kiellon jälkeen suostui starikka parhaille tutuille kertomaan. Nenga ja nenga. Heti kui maksoin jengaset ka miut työnnettih pilkosen pimieh huoneeh. Kui mie avain silmät ka tuoh paikah, aivin edeh, noustih ventovierahat mushikat, suured, kulakot tobjat, ylen ruttoset, da kui hyö lemmot uravuttih da toravuttih, da toine toista tagapuoleh potattiih, revolvieroil ruvettih ambuo rägyttämäh, ka uskokkuo lipo elgyö velled, ka vai vai pagoh piesin. Näin reagoi sen ajan karjalainen tolkkuttomaan amerikkalaiseen villin lännen elokuvaan.¹⁾

Karjalaisia Ruotsin kansalaisiksi

Tänne kantautuneiden tietojen mukaan ovat Ruotsin viranomaiset alkaneet käsitellä toisen maailmansodan jälkeen tältä maalta turvapaikkaoikeutta pyytäneiden itäkarjalaisten kansalaisuusanomuksia. Ensimmäiset itäkarjalaiset ovat jo saaneet Ruotsin kansalaisuuden ja tuntevat olonsa entistä turvatummaksiksi. Mainittakoon, että Viron pakolaisten vastaavia anomuksia on saapunut ja on saapumassa niin paljon, että viranomaiset ovat vartavasten varustautuneet lisätövoimalla anomusten mahdollisimman nopeata ja asiallista käsittelyä varten.

Eräs lehtemme arvostelu Hollannissa

Olympialaistemme aattopäivinä julkaisivat maisteri Rauni K. Broersma-Luomajoki ja hänen hollantilaissyntyinen miehensä FINLAND nimisen kirjan, joka erittäin asiallisella tavalla esittelee maataamme, kansaamme, sen historiaa, nykyisyyttä, aina nykypäiviin saakka ja lisäksi maamme kulttuuria. Toukokuussa tekijät saivat nimimerkiltä pari lehtemme numeroa. Tällöin he »arvostelivat» yksityisesti asiaa seuraavasti: »kiitämme parhaiten kahdesta »KARJALAN HEIMO» numerosta. Tulivat juuri sopivaan aikaan, jotta voimme saada siitä vielä kiintoisaa materiaalia Suomen kirjaamme. Löysimme siitä jo ainakin yhden kiintoisan artikkelin». Mainittakoon, että prinsipuoliso Bernhard sai tämän kirjan ollessaan Helsingissä. Hän oli suuresti ihastunut kirjaan ja kiitti tekijöitä kaunein sanoin. Sekä hollantilaisten että suomalaisten lehtien arvostelu tästä kirjasta on ollut suopea. Mainittakoon, että samat tekijät ovat kirjoittaneet Hollannin uuteen suureen tietosanakirjaan useita Suomea koskevia osia. Myöskin Itä-Karjalaa ja karealismia, Kalevalaisen Karjalan vaikutusta Suomen kirjallisuuteen ja taiteeseen, koskevat osat ovat tekijöiden kynästä lähtöisin.

Briha

¹⁾ *Toim. huomautus:* samansisältöisen pikkupalan julkaisimme viime vuoden joulunumerossa vitsikilpailun yhteydessä; julkaisemme sen uudelleen silloista aikaa kuvaavana tapauksena.